

Media-alan osaamis- tarveselvitys 2024

Tämä selvitys kokoaa yhteen viime vuosien aikana tehtyjen, media-alaan liittyvien tutkimusten, selvitysten ja muiden aineistojen tuloksia alan osaamistarpeiden näkökulmasta. Selvitys on tehty osana Uraohjain+-hanketta (ESR+ 2023–2025), jonka tarkoituksena on rakentaa kokonaisvaltainen työllistymisen tukimalli ICT-, ohjelmisto- ja media-aloille. Osaamistarveselvityksen tavoitteena on koota tietoa media-alan työnhakijoiden uraohjauksen ja osaamisen täydentämisen tueksi.

Minkälaista osaamista AV-ala tarvitsee 2030-luvulla? -paneelikeskustelu järjestettiin Tampere Film Festival 2024 -tapahtuman yhteydessä. Panelistit tiivistivät keskeiset taidot, joita heidän mielestään alalla tulevaisuudessa tarvitaan.

AV-alan vastuullisuushanke Avauksen hankepäällikkö Roosa Tikanoja nosti esiin ihmistaidot, kommunikaation ja aidon kuuntelemisen. Media Minds Oy:n perustajan Hanna Vuorisen mukaan tärkein yksittäinen taito on kyky toimia yhdessä. Blockbusters Gang Oy:n toimitusjohtaja Emma Ilves tiivistä tärkeimmiksi taidoiksi rohkeuden kyseenalaistaa totuttua ja omaksua uutta. Tampereen ammattikorkeakoulun tuottamisen lehtori Kai Salonen mainitsi tärkeimpänä uskalluksen avata suunsa ja sanoa. (Tampere Film Festival 2024.)

Osaajapulaa ja työttömyyttä, Nuorten mutkikas tie av-alalle -julkaisuun on koottu av-alan työnantajille tehdyn osaamis- ja työvoimatarveselvityksen tuloksia. Selvityksen mukaan vuonna 2023 pulaa on ollut etenkin osaavista tuottajista, linjatuottajista sekä tuotantopäälliköistä (Kaarivuo & Salo 2023, 11). Rekrytointitilanteessa työnhakijan tärkeiksi ominaisuuksiksi nousivat ryhmätyötaidot kuten vuorovaikutus ja kuunteleminen sekä hakijan aktiivisuus eli motivaatio, oma-aloitteisuus ja halu oppia uutta (Kaarivuo & Salo 2023, 15).

Viestinnän ala 2023 on Viestinnän ammattilaiset ry:n, Viestinnän asiantuntijoiden ammattijärjestö Viesti ry:n ja Julkisen alan viestijät JAT ry:n tilaama, viestinnän ammattilaisille suunnattu tutkimus, jolla kartoitettiin muun muassa tarpeita lisäosaamiselle. Tutkimuksen toteutti IRO Research.

Tutkimuksen mukaan viisi aluetta, johon vastaajat eniten halusivat lisäosaamista, ovat:

1. Strategiatyö ja kokonaisuuksien johtaminen
2. Tekoäly
3. Analytiikka & mittaaminen, tutkimus
4. Vastuullisuus
5. Viestinnän johtaminen

(IRO Research 2023, 36.)

Tutkimukseen osallistuneiden tärkeimpiä työtehtäviä olivat sisällöntuotanto, media- ja sidosryhmäviestintä, maineenhallinta, sosiaalinen media sekä digi- ja verkkoviestintä (IRO Research 2023, 25).

MediaTyö2030 – Media-alan tulevaisuuden osaamistarpeet ja jatkuva oppiminen

-kehittämishanke päättyi joulukuussa 2022. Hankkeen toteuttivat Medialiitto, alan palansaajajärjestöjen Ammattiliitto Pro, Suomen Journalistiliitto ja Teollisuusliitto.

Hanke selvitti media-alan osaamistarpeita kyselyiden ja haastattelujen avulla. Tärkeimmiksi osaamistarpeiksi nousivat:

1. digitaidot,
2. monikanavaisuus ja
3. kaupallistaminen.

Digitaalisuuden osalta tärkeinä nähtiin työkalut sekä muutosvalmius. Digitaalisuuteen liittyvä monikanavaisuus on muuttanut media-alan toimintaa, sillä käytössä olevien kanavien määrä on olennaisesti lisääntynyt. Myös kaupallisuuden ja liiketoiminnan periaatteiden ymmärtäminen nähtiin tärkeänä. Media-alalle tärkeitä alueita kaupallisuudessa ovat erityisesti tuotteiden ja palvelujen monetisointi sekä hinnoittelumallit. (Lehto & Kiukkonen 2023.)

Media- ja viestintäalan osaamistarpeet (Haasmaa, Hägg, Sillanpää & Tuominen-Thuesen 2020) on selvitys, jonka toteutti KPMG Oy Ab Opetushallituksen tilauksesta.

Selvityksen mukaan media- ja viestintäalalla tarvitaan tulevaisuudessa erityisesti seuraavia osaamisia:

1. Substanssiosaaminen,
2. liiketaloudellinen osaaminen,
3. toimintaympäristöön liittyvä osaaminen,
4. teknologinen osaaminen sekä
5. generinen osaaminen ja yleinen työelämäosaaminen.

Substanssiosaamista ovat esimerkiksi viestinnän eri muotojen, tyylien ja kanavien osaaminen sekä kielelliset taidot. Lisäksi siihen kuuluu tarinankerronta, eli kyky luoda yleisöä kiinnostavia kokonaisuuksia.

Liiketaloudellisessa osaamisessa korostuu ansaintalogiikoiden uudistaminen sekä konseptointi ja kaupallistaminen sekä niihin liittyvä verkostojen luominen ja hyödyntäminen.

Toimintaympäristöön liittyvässä osaamisessa korostuvat verkostot, joita tulee tunnistaa, rakentaa ja johtaa ketterästi. Samoin painottuivat yhteiskunnallisten ilmiöiden ja diversiteetin ymmärrys. Myös vastuullisuus on tärkeää osaamista, jonka tulee näkyä kaikessa toiminnassa.

Teknologinen osaaminen liittyy erityisesti datan ja virtuaalisten ympäristöjen hyödyntämiseen ja käyttöön, alustaosaamiseen, koodaamiseen ja koneoppimiseen. Geneerinen osaaminen ja yleinen työelämäosaaminen sisältävät metataitoja, jotka leikkaavat läpi määriteltyjen osaamisalueiden. Metataitoina esiin nousivat jatkuva oppiminen itseohjautuvasti, sosiaaliset ja psykologiset taidot, joukkoistaminen ja siltaaminen. (Haasmaa ym. 2020.)

Selvityksessä esiin nousseita osaamistarpeita Uraohjain+-toiminnan näkökulmasta:

Substanssiosaaminen

Sisällöntuotanto

- Muoto, rakenne, tyyliosaaminen ja erilaiset tarinankerronnan tavat sekä näiden välillä liikkuminen
- Sisällön taju: visuaalinen, kirjallinen, ääni
- Metatason sisällöntuotanto: mitä kanavia hyödynnetään eri sisällöille
- Viestinnän lyhenevä formaatti, tiivistämisen taito

Audio-osaaminen

- Audiovisuaalinen osaaminen

Liiketaloudellinen osaaminen

Strateginen johtaminen

- Ansaintalogiikat
- Kaupallistamisen ymmärrys
- Tarinoiden rakentaminen asiakkaille ja tekijöille, merkityksellisyyden luonti
- Uusien tuotteiden ja palveluiden kehittäminen

Asiakas- ja käyttäjäymmärrys

- Asiakassegmentointi
- Osataan tunnistaa, mikä sisältö tuo uusia asiakkaita ja mikä sitouttaa olemassa olevia asiakkaita
- Asiakaspalvelukyky ja vuorovaikutus

Yrittäjäyys

- Markkinointi, hinnoittelu, toimintamallin osaaminen, legal

Brändi ja maineenhallinta

- Oikeat kanavat ja henkilöt
- Mittaaminen ja arviointi

(Haasmaa ym. 2020.)

Mediatyöntekijöiden kokemuksia työstä digitaalisessa toimintaympäristössä

-työraportti (Rantanen, Koivula & Hiltunen & Niemi & Saari & Tammelin & Parviainen & Villi 2020) kuvaa Media Work 2030 -kyselyn alustavia tuloksia, ja vastaajien mukaan tärkeimmät osaamisalueet media-alan työssä ovat:

1. innovatiivisuus, uuden oppiminen, luovuus,
2. journalistinen, ammatillinen ja substanssiosaaminen,
3. monimediaisuus, monialainen ja monivälineellinen osaaminen ja
4. nopeus ja tehokkuus.

Myös sosiaalisen median käytön hallinta sekä IT- ja digitaidot koettiin tärkeiksi taidoiksi. (Rantanen ym 2020, 21.)

Mediaosaaja 2030 (Huhtala & Paakkola & Sunila & Tikkanen & Vaniala & Vittaniemi 2020) on Nordic Institute of Business & Society (NIBS) tutkimus, joka kartoitti media-alan koulutuksellisia tarpeita sekä osaamistarpeita tulevaisuudessa. Uraohjain+-toiminnan näkökulmasta keskeiset toimenpidesuosituksset:

Teknologiaan liittyvät toimenpiteet

1. Media-alan osaajan on hallittava teknologinen perusymmärrys nykyistä paremmin – vastavalmistuneet media-alan osaajat ymmärtävät digitalisaation mahdollisuudet, mutta eivät hallitse riittävästi digiajan työvälineitä.
2. Robottien ja tekoälyn hyödyntämistä journalismissa ja muussa sisällön tuottamisessa tulee laajentaa, mutta ei luovuuden ja empatian kustannuksella – analyyttinen ja luova journalismi voisivat toimia erillisinä opintopolkuina.

3. Uudenlaisten teknologioiden, kuten virtuaalitodellisuuden ja laajennetun todellisuuden yleistymiseen on varauduttava nykyistä perusteellisemmin sekä koulutustoitteijoiden että media-alan yritysten osalta, ja niihin liittyviä kokeiluja on lisättävä.

Liiketoimintaosaamiseen liittyvät toimenpiteet

1. Liiketoimintaosaamista on syvennettävä media-alan kaikilla osa-alueilla.
2. Freelance-työn yleisyyteen nähden on merkillistä, kuinka vähän yrittäjyyteen liittyviä taitoja on sisällytetty media-alan koulutusohjelmien kurssitarjontaan.
3. Markkinoinnin ja myynnin opetusta ja valmennusta on lisättävä kaikissa media-alan koulutusohjelmissa – myyntiosaamisen rooli korostuu voimakkaasti moninaisella ja alati pirstaloituvalla media-alalla.

(Huhtala ym. 2020, 91–93.)

Selvitys: Pelialan koulutuksesta vuosina 2016-2019 valmistuneiden tai opintonsa keskeyttäneiden työllistyminen (NeoGames 2020) kartoitti pelialan työllistymisen haasteita työnhakijoiden ja alan yritysten näkökulmasta. Työnhakijoiden mielestä alan opintojen aikana saavutettu osaamisen taso on ylipäänsä riittämätön työmarkkinoille (NeoGames 2020, 9).

Työnantajien näkökulmasta osaamispuutteita on monilla alueilla, ei ainoastaan alan substanssiosaamisessa:

- Puutteelliset työnhakutaidot
- Puutteelliset työelämä-, tiimityö-, kommunikointi- ja elämäntaitot
- Epärealistiset odotukset työelämässä vaaditun osaamisen osalta
- Opintojen aikana saavutetun osaamisen riittämätön taso
- Itseohjautuvuuden ja harrastuneisuuden puute

(Neogames 2020, 10.)

Koulutuksen näkökulmasta valmistuneiden taitotasossa on työntajien näkökulmasta seuraavia puutteita:

- Riittämätön perusliiketoimintaosaaminen
- Riittämätön substanssiosaaminen omalla erikoistumisalalla
- Riittämättömät projektinhallintataidot
- Riittämätön koulutustaso tarvittavan osaamisen kannalta

(Neogames 2020, 15.)

Pelialan työnantajat suosittelivat osaamisen kehittämiseksi omaa harrastuneisuutta ja aktiivisuutta, esimerkiksi osallistumista opetuksen ulkopuolisille luennoille sekä gamejam-tyyliisiin pelikehitystapahtumiin, joissa oppii tiimityöskentelyä ja aikataulujen hallintaa (Neogames 2020, 11).

Yhteenveto

Tässä katsauksessa on käytetty seitsemää tutkimusta, selvitystä tai lähdettä, joista yksi on julkaistu vuonna 2024, kaksi 2023 ja neljä vuonna 2020.

Aineistoissa nousevat esiin digitaalisuuteen ja teknologiseen osaamiseen liittyvät taidot, jotka edellyttävät kaikilla aloilla jatkuvaa oppimista ja osaamisen päivittämistä.

Liiketoimintaan ja kaupallistamiseen liittyvät taidot nousevat esiin etenkin viestintä- ja pelialoilla. Liiketoiminnan ymmärrystä kaivataan jo suoraan oppilaitoksista tulevilta työnhakijoilta.

Viestintäalalla korostuu monikanavaisuus ja sen edellyttämä osaaminen. Harva media toimii yhdessä kanavassa, joten kanavien osaaminen ja ymmärrys on oleellista.

AV-median, elokuvan ja television kohdalla korostuvat yleiset työelämätaidot kuten oma-aloitteisuus, ongelmanratkaisukyky, sosiaaliset taidot ja ryhmätyötaidot.

Selvitys tarjoaa substanssiosaamisen osalta joitakin selkeitä tarpeita, joihin Uraohjain+-toiminnalla voidaan tarttua.

Liiketoiminnan ja kaupallistamisen näkökulmasta media-alan yrittäjyysosaaminen on hyödyllistä, vaikka yrityksen perustaminen ei olisi osallistujan tavoitteena. Tähän on opintojakso Metropolian avoimen ammattikorkeakoulun tarjonnassa. Lisäksi media-alan tuotanto-opinnot tarjoavat laajempaa tuotannollista näkökulmaa ja ymmärrystä tuotantojen organisoinnista, tehtävänkuvista ja vastuista. Myös digitaalisen markkinoinnin näkökulmaa voidaan tarjota Laurean Fundamentals of Digital Marketing –opintojaksolla.

Digitalisaation ja teknologisen kehityksen osalta ainakin tekoäly on polttava aihe, josta on tarjolla kaksi opintojaksoa, ChatGPT markkinoinnin tukena sekä Generatiiviset tekoälytyökalut. Myös useita digitaalista markkinointia käsitteleviä opintojaksoja on tarjolla.

Kenties jonkinlainen katsaus tämän hetken nouseviin teknologioihin voisi myös olla hyödyllinen Uraohjain+-osallistujille, esimerkiksi XR voisi olla kiinnostava aihe eri alojen työnhakijoille.

Lähteet

Huhtala, J-P., Paakkola, O., Sunila, C., Tikkanen, H., Vaniala, I. & Vittaniemi, H. 2020. Mediaosaaja 2030. Nordic Institute of Business & Society (NIBS). https://www.mediaalantutkimussaatio.fi/wp-content/uploads/NIBS_Mediaosaaja_2030_loppuraportti.pdf

IRO Research. 2023. Viestinnän ala 2023 – tutkimus. Viestinnän ammattilaiset ry, Viestinnän asiantuntijoiden ammattijärjestö Viesti ry ja Julkisen alan viestijät JAT ry. https://www.procom.fi/site/assets/files/1635/final_14577_viestinnan_ala_2023_final_julkisen.pdf

Lehto, J. & Kiukkonen A. 2023. Osaamisen kehittäminen yrityksissä. MediaTyö2023. <https://www.medialiitto.fi/wp-content/uploads/2023/01/20230124-mediatyo2030-tiivistelma.pdf>

Haasmaa, H., Hägg, M., Sillanpää V. & Tuominen-Thuesen M. 2020. Media- ja viestintäalan osaamistarpeet. Opetushallitus. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/media-ja-viestintaalan-osaamistarpeet_0.pdf

Neogames. 2020. Selvitys: Pelialan koulutuksesta vuosina 2016-2019 valmistuneiden tai opintonsa keskeyttäneiden työllistyminen. <https://neogames.fi/wp-content/uploads/2020/09/TyollistyminenPelialalla.pdf>

Rantanen, J., Koivula, M., Hiltunen, P., Niemi, L., Saari, T., Tammelin, M., Parviainen, T. & Villi, M. 2020. Mediatyöntekijöiden kokemuksia työstä digitaalisessa toimintaympäristössä. Työelämän tutkimuskeskus. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/120374/978-952-03-1549-8.pdf>

Kaarivuo, A. & Salo, A-V. 2023. Audiovisuaaliselle alalle valmistuvien nuorten osaaminen ja työnantajien tarpeet. Teoksessa Salo, A-V. (toim.): Osaajapulaa ja työttömyyttä, Nuorten mutkikas tie av-alalle. TAITO-sarja 129. Metropolia Ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-413-5>

Tampere Film Festival. 2024. Tampere Film Festival 2024: Minkälaista osaamista AV-ala tarvitsee 2030-luvulla? [video] <https://vimeo.com/924519131/1918c0d7ee>